Văn hóa "ALO" ...

ISSN: 2734-9195 08:05 22/03/2025

Bạn gần như không thể biết và nhận ra những đứa trẻ quan sát chúng ta nhiều như thế nào và cách thức chúng rút ra kết luận từ những hành vi của người lớn

Giữ gìn văn hóa nơi công cộng là việc được nói đến từ lâu, như việc vứt rác, ăn uống, nói năng,... Trong xã hội hiện đại chiếc điện thoại là vật bất ly thân của mỗi người. Việc sử dụng điện thoại di động nơi công cộng cũng cần được lưu ý, tránh gây tiếng ồn ảnh hưởng đến mọi người xung quanh.

Cách sử dụng điện thoại phản ánh rõ nét trình độ văn hóa và ý thức của mỗi cá nhân.

Khi thiếu sự tỉnh thức, một câu "*a lô*" không đúng lúc, không đúng chỗ có thể phá vỡ không gian chung, gây phiền nhiễu cho người khác.

Khi "*a lô*" không đúng lúc, đúng chỗ

Một buổi lễ tang diễn ra trong không khí trang nghiêm, mọi người lặng lẽ tưởng niệm người đã khuất. Thế nhưng, giữa giây phút xúc động ấy, một tiếng chuông điện thoại vang lên chói tai. Chủ nhân không tắt máy mà còn vô tư nhận cuộc gọi, nói chuyện lớn tiếng, phá vỡ sự tĩnh lặng thiêng liêng. Cảnh tượng này không hiếm gặp trong xã hội ngày nay, khi nhiều người quên đi giá trị của sự tôn kính và tinh thần "*tùy duyên nhi bất biến, bất biến nhi tùy duyên*" trong Phật giáo – biết thích nghi với hoàn cảnh nhưng vẫn giữ được sự tỉnh thức.

Trong Kinh Tăng Chi Bộ có đoạn dạy về 5 yếu tố của lời nói chân thật: "*Nói lời đúng thời, đúng chỗ, đúng đối tượng, đúng sự thật, đó là cách nói của bậc trí*". Một phút mặc niệm không chỉ là nghi thức, mà còn là cơ hội để mỗi người chiêm nghiệm về vô thường trong cuộc sống.

Nếu có một cuộc điện thoại có thể phá vỡ khoảnh khắc ấy, ta cần tự hỏi: liệu mình đang thực sự sống với sự chính niệm hay chỉ đang chạy theo thói quen vô thức?

Ảnh chỉ mang tính chất minh họa (sưu tầm)

Hành vi nhỏ, hệ lụy lớn - cha mẹ cần làm gương

Trên xe buýt, trong rạp phim hay hội trường, không khó để bắt gặp hình ảnh ai đó nói chuyện điện thoại với âm lượng lớn, vô tư cười đùa, bất chấp cảm nhận của những người xung quanh. Thậm chí, có những người tranh luận gay gắt qua điện thoại, biến không gian chung thành nơi xung đột cá nhân.

Phật giáo đề cao tinh thần tôn trọng và lắng nghe, không chỉ là nghe người khác mà còn là lắng nghe chính mình. Khi ta sử dụng điện thoại một cách văn minh, giảm âm lượng, tìm nơi riêng tư để trò chuyện, tắt chuông trong không gian thiêng liêng, đó không chỉ là phép lịch sự mà còn là biểu hiện của sự tôn trọng tập thể.

Điện thoại không có lỗi, lỗi nằm ở cách con người sử dụng nó. Phật giáo quan niệm rằng mỗi hành động ta gieo đều tạo ra nghiệp quả trong tương lai. Một câu "*a lô*" tưởng chừng vô hại, nhưng nếu khiến người khác khó chịu, làm gián đoạn không gian thiêng liêng, tĩnh lặng cần có, ta đã vô tình tạo nên một nghiệp chưa tốt nhỏ. Ngược lại, khi sử dụng điện thoại có ý thức, biết giữ gìn sự yên bình cho không gian chung, ta đang gieo trồng những hạt giống thiện lành.

Đặc biệt, trẻ em là tấm gương phản chiếu hành vi của người lớn. Nếu cha mẹ thiếu ý thức trong việc sử dụng điện thoại – nói chuyện ồn ào, không tôn trọng không gian chung, hay lạm dụng điện thoại trong những tình huống cần sự tập trung, trẻ em sẽ vô thức học theo. Một đứa trẻ lớn lên trong môi trường mà việc sử dụng điện thoại không có giới hạn sẽ dễ dàng tiếp thu thói quen thiếu kiểm

soát, ảnh hưởng đến khả năng giao tiếp và nhận thức về sự tôn trọng người khác của trẻ sau này.

Bà Laura Schulz, một nhà khoa học nghiên cứu nhận thức tại MIT cho biết: "*Bạn gần như không thể biết và nhận ra những đứa trẻ quan sát chúng ta nhiều như thế nào và cách thức chúng rút ra kết luận từ những hành vi của người lớn*". Cách những trẻ em phản ứng lại với những hành động của người lớn còn được coi là một cơ chế học hỏi những khái niệm và sự vật mới, đồng thời cũng là cách để chúng thay đổi hành vi của mình cho phù hợp hơn. (Tham khảo: cafef.vn)

Trong một thế giới ngày càng ồn ào, biết giữ gìn sự im lặng đúng lúc chính là một nghệ thuật. Lời nói của ta có thể mang lại hòa hợp hoặc gây chia rẽ, có thể làm nhẹ lòng người khác hoặc khiến họ bực dọc. Vì vậy, hãy để mỗi cuộc gọi, mỗi tin nhắn đều mang dấu ấn của sự chính niệm, để điện thoại không chỉ là công cụ giao tiếp mà còn là phương tiện nuôi dưỡng sự tỉnh thức trong cuộc sống.

Văn hóa điện thoại không đơn thuần là một quy tắc ứng xử mà còn phản ánh mức độ hiểu biết và đạo đức của mỗi người. Khi sử dụng điện thoại với tâm chính niệm, ta không chỉ thể hiện sự văn minh mà còn góp phần tạo nên một xã hội hài hòa. Một xã hội tôn trọng lẫn nhau bắt đầu từ những hành động nhỏ và một cuộc gọi đúng lúc, đúng nơi chính là biểu hiện của sự tỉnh thức trong mọi thời khắc, kiểm soát được hành vi mình tạo ra sẽ mang tới ảnh hưởng tốt hay chưa tốt trong đời sống hàng ngày để nhận biết điều chỉnh.

Tác giả: **Nguyễn Thị Hải** - *Trường Đại học Văn hóa*